

גליון 328
שנה ח' תשע"ט

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למספרות קלייטן על האישור לשריתוש בתמונה

סיפורי חז"ל

צידה לדרך רחוקה

שכנו של מי עוקבא היה עני ואביון, והיה מר עוקבא רגיל לשלוח לו בכל ערב יום הכפורים ארבע מאות זוז. פעם אחת שלח את המעות בידי בנו. חזר הבן ואמר לאביו: האיש שאתה שולח לו כסף אינו זקוק לו עוד. מאין לך? מה ראית? שאלו אביו. השיב הבן, ראיתיו יושב ואוכל, ויין ישן מוזגים לפניו. אמר מר עוקבא, אם כן מפונק הוא כל כך, עמד והכפיל את המעות ושלח לו שמונה מאות זוז. כשהגיע זמנו של מר עוקבא להסתלק מן העולם, ביקש שיביאו לפניו את הפנקס שבו רשם את סכומי הצדקה שפיזר, ומצא בו כתוב שחילק אלפיים דינרים במטבע טוב הנקרא סיאנקי. אמר מר עוקבא, צידה קלה מדי הכינותי לדרך רחוקה שאני יוצא לשם, הצידה קלה והדרך שאני יוצא אליה רחוקה היא. הוסיף ועמד וחילק לצדקה מחצית הממון שעדיין נשאר לו.

(כתובות ס"ז)

פרשת השבוע

סגולה להמתקת הדינים

בליל יום הכיפורים

הרה"ק ר' ישראל מרוזין זיע"א, היה נוהג בכל ליל יום הכפורים לשוחח על הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א. היה אומר כי באשר הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב היה מליץ גדול לישראל, לכן כשמזכירים את שמו, היא סגולה גדולה להמתקת הדינים ולמליצת ישרים עבור הכלל ישראל. כי כן היתה מידתו.

לא להאריך בנעילה

הרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זיע"א היה תקיף בדעתו ולא נשא פנים לאיש. לעתים כשהיה צורך להעיר משהו לאחד החסידים או להוכיחו על פניו, היה מזמינו אליו ומדבר אתו ללא משוא פנים. ר' אברהם יעקב רוקח הרב מהובניב היה שליח ציבור בעיירה. פעם האריך בתפילת נעילה למעלה מהזמן המקובל. בחול המועד סיכות בא ר' יעקב לבעלזא. אמר לו הרבי: הרב של הובניב, במוצאי יום הכיפורים לאחר שיהודים התענו בצום כל היום, ועמדו בתפילה. אסור להאריך בתפילה אפילו חצי דקה יותר מהזמן.

סלחתי כדברך

ידוע שהמגיד הק' מקאזניץ זיע"א היה אדם חלש מאד, ובכל זאת כשהגיע יום הקדוש היה מתגבר בכל כוחו, יורד מעל המטה ועובר לפני התיבה בכל התפילות של יוה"כ. מספרים שפעם אחת בליל יום הכפורים היה חלוש ביותר, וכשהגיע לפסוק 'סלחתי כדברך' היה מוכרח להפסיק את תפילתו מפני חולשתו, ואמר: רבש"ע, רק אתה לבדך יודע את חולשתי ותשות כוחי, ואתה לבדך יודע את כוחך וגבורתך, ועתה ראה, אני ישראל בן שבתי החולה והחלוש, התאמצתי בכל כוחותי, התפללתי לטובת עמך בני רחומך, וכלום קשה לך, אדיר במלוכה וגיבור כהלכה, לאמר למענם רק שתי מילים סלחתי כדברך.

פעם אחת בשבעים שנה

מסופר על הרה"ק רבי ישראל מסלנט זיע"א שאמר פעם: אלמלא היה יום הכפורים – יום שמוחלין לו לאדם על כל עוונותיו, רק פעם אחת בשבעים שנה, הרי גם אז היה זה שמחה גדולה, ועכשיו שיום הכפורים הוא בכל שנה, כמה גדול וחשוב הדבר, וצריך להיות בשמחה.

זמני השבת

זמני יציאת החג

ירושלים: 7:16 ת"א: 7:18 ר"ת: 7:57

זמני כניסת החג

ירושלים: 6:06 ת"א: 6:21

יום הכפורים

איך לך דבר העומד בפני התשובה

מסופר על הרה"ק רבי לייב שרה"ס זיע"א, שפעם בערב יום הכיפורים, עשה את דרכו אל עיר מגוריו, ולפתע החריף מזג האוויר הסוער, והתפתח לכדי סערה של ממש, רוחות עזות טלטלו את העגלה מצד אל צד, וגשמי זעף שהתחילו ניתכים בעוז, איימו להשקיע את גלגליה ואת רגלי הסוסים כאחד באדמה, שהפכה עד מהרה לביצה טובענית. בלית ברירה נאלץ רבי לייב לחפש אחר מקום ישוב הקרוב ביותר, לרגע הצטער על שייאלץ לבלות את היום הקדוש במקום זר ומנוכר רחוק מעיר מגוריו, אולם האמונה בהשגחה הפרטית המלווה ומכוונת כל צעד ופעולה בעולם, עודדה את רוחו. הוא הגיע לכפר קטן ופנה מיד לחפש את בית הכנסת המקומי.

כעבור זמן קצר הצליח לאתרו, בית כנסת קטן ועלוב שהעיד על קהילה קטנה גם כן ודלת אמצעים. לקראת ערב החלו יהודי הכפר להגיע אחד אחד, כעבור שעה מגו המוקומיים ביחד עם רבי לייב, תשעה במספר. בצער רב שמע מפיהם על אחד התושבים שנאלץ לעזוב בדחיפות את הכפר באותו יום, ועל יהודי נוסף שנכלא לא מכבר באשמה כלשהי. אפילו להתפלל במניין ביום הקדוש לא אוכה, הרהר בעגמימות. לפתע ניצת זיק של תקווה בעיניו של הצדיק, האם מכירים אתם יהודי כלשהו המתגורר בסביבת הכפר? שאל. בכל האזור אין זכר ליהודים, השיבו. רבי לייב חכך במצחו ושאל, ואולי יודעים אתם על יהודי מומר או סתם מתבלל המתגורר בסביבה? ניסה. הכפריים נעצו בו מבטים משתוממים, שערי התשובה לעולם אינם ננעלים לפני שום יהודי, אמר רבי לייב שקרא את מחשבותיהם. כן, יש כאן יהודי מומר אמר אחד מהם בפנים חמוצות, זה הפריץ של הכפר. הוא לא עמד בפיתוי והמיר את דתו, מאז כבר עברו ארבעים שנה ששקוע הוא בחטאיו. האם ילדה לו אשתו בנים? התעניין רבי לייב, בשאלה שנראתה שלא לעניין. לא, אשתו מתה עליו לפני שנים אחדות והוא נותר בודד וערירי בעולמו, הייתה התשובה.

רבי לייב שכבר ניצב מעוטר בטליתו, הסירה מעליו בזריזות וביקש מן המקומיים להראות לו את מקום מגוריו של הפריץ. הכפריים שקלטו את כוונתו נאחזו הלב, אך כעבור רגע הבינו כי האיש שלפניהם איננו אדם רגיל, הם החליטו ללוותו בצוותא אל טירת הפריץ ולהיות עדים למתרחש. לבוש בקיטל הלבן של יום הכיפורים, חגור באבנטו ועל ראשו מצנפתו הרחבה, התייצב רבי לייב ליד פתח הטיירה, מאחוריו במרחק

מה ניצבו שמונת יהודי הכפר וציפו בדריכות לבאות. הדלת נפתחה ועל המפתן ניצב הפריץ. המחזה היה מופלא, רבי לייב נעץ את עיניו החודרות ביהודי המומר שלפניו, וזה החזיר לו מבט נוקב. כך הביטו זה בעיני זה בדממה מוחלטת שנמשכה דקות אחדות. רבי לייב הוא שהפך אותה ראשון, שמי לייב שרה"ס פתח בהצגת עצמו, זכיתי להכיר את הצדיק רבי ישראל בעל שם טוב ממעזיבוז זיע"א, שרבים מן הפריצים ושועי הארץ הכירוהו גם כן, ורחשו לו כבוד רב. וכך אמר פעם: על כל יהודי להתפלל תפילה קצרה שאמרה דוד המלך ע"ה, 'הצילני מדמים אלוקים', כלומר הצל אותי ושמור עליי לבל ייהפכו הדמים – הכסף והעושר להיות האלוקים שלי. אמי ע"ה שרה אשה כשרה וטהורה הייתה, בצעירותה רצה אחד מבני הפריצים להתחתן איתה, הוא הבטיח לה עושר וכבוד למכביר, אבל היא לא התרשמה מכל זה כלל, וכדי להינצל מידי, ניאותה להינשא לאיש זקן שהיה מלמד דרדקי עני ואביון.

אתה לא זכית לעמוד בניסיון דומה, ובשביל כסף וזהב היית מוכן למכור את נשמתך. אך דע לך, כי אין לך דבר העומד בפני התשובה, וכי יש קונה עולמו בשעה אחת, זו השעה. ערב יום הכיפורים בעת, ועוד מעט קט תשקע השמש, בבית הכנסת חסר לנו עשירי למניין, הצטרף אלי ובוא, ויתקיים כך הפסוק "העשירי יהיה קודש". כל אותו הזמן הציף חיזורון עז את פניו של הפריץ למשמע דבריו של רבי לייב, נרעש עד ליסודות נפשו, הוא הביט בו בדממה עוד כדקה, ואחר כך הניע בראשו כמאשר הוא, סימן בידו בבקשה להמתין לו ונבלע בין כותלי טירתו. כעבור רגעים קלים שב ויצא חבוש בכובעו. רבי לייב, הפריץ וכל יתר יהודי, הכפר צעדו חרישית אל עבר בית הכנסת.

מכאן ואילך נוהלו כל העניינים בידי הצדיק הקדוש רבי לייב שרה"ס, הוא סימן לאחד המתפללים וזה הגיש לפריץ טלית ואף סייע לו להתעטף בה. אחר ניגש אל ארון הקודש הוציא מתוכו את שני ספרי התורה שהיו בו, את האחד מסר לזקן היהודים הכפריים ואת השני הושיט לפריץ. הצדיק ניגש אל תיבת החזן ופתח בנעימה המסורתית בתפילת כל נדרי, 'על דעת המקום ועל דעת הקהל, אנו מתירים להתפלל עם העבריינים'. אנחה כבדה התפרצה מתוך לבו של היהודי – הפריץ, וזו העבירה צמרמורת בגופם של כל המתפללים. גם בהמשך התפילה, שברו אנחותיו את לבבות הכול. כשהסתיימה תפילת ערבית עזבו המתפללים ובכללם רבי לייב את בית הכנסת, אך הפריץ נותר על מקומו עטוף בטלית ללא ניע.

משל ונמשל

לא למהר בנעילה

ביום הכיפורים בעת נעילת שער שהה הרה"ק רבי ישראל מסטאלין זיע"א בביתו עד לפנות ערב, ואחר כך נכנס לתפילת נעילה, וראה שהעולם מדברים ביניהם. ושאל מה השיחה? ואמרו לו שהשעה מאוחרת מאד, אמר להם שעכשיו בעת נעילת שער, אין הזמן למהר, והמשיל להם

משל:

למלכה אחת שנסעה לאיזה מקום יחד עם בני לויתה, ובאמצע הדרך תפס אותם שלג וכפור וקור נורא, וגם החשיך עליהם הלילה ולא מצאו מקום מקלט לעצמם. ויהי בנסעם מצאו כפר אחר, ושלחה המלכה שליח מיוחד לאנשי הכפר שיקבלו אותה ללון שם עד הבוקר, והשליח הלך מבית לבית ואף אחר לא רצה לקבל אותה לביתו באמתלאות שונות ותירוצים שונים. עד שמצא בית אחר שנתרצה לקבל את המלכה בביתו, ופינה את הבית בשבילה, וכיבד את המלכה מאד כראוי למלכות. והנה קם הבר נש הזה חצי שעה בטרם שהאיר היום, ודרש מהמלכה שתעזוב תיכף ומיד את ביתו, והמלכה ביקשה ממנו בכל מיני בקשות שיחוס עליה, ויחכה עוד חצי שעה לכל הפחות עד שיאיר היום, ולא הועיל כלום, והוא באחת שתעזוב מיד את הבית. והיתה מוכרחת לנסוע תיכף לדרכה. כשחזרה המלכה לבית מלכותה, סיפרה למלך את כל מה שעבר עליה בדרך, וכל מה שקרה לה בכפר ההוא. "קענט איהר פאר שטיין דעם שטראף". אפשר להבין העונש שהטיל המלך על הכפר הזה, ועוד יותר העונש הכפול לאותו איש שקיבל אותה לביתו, ואחר כך גירשה מעל פניו ללא רחם והטעים הדבר, כי אלו תושבי הכפר שלא הבינו את ערך המלכה וחובתם כלפיה, להם מגיע רק עונש על אשר לא השכילו להבין, אולם אותו האיש הרי ידע והכיר בגדולתה, והעריך גורל החיוב בכבוד המלכה שבאה בצל קורתו, וטרח ויגע וקבלה בכבוד מלכים, ולבסוף לא עצר רוחו לסבול עוד מחצית השעה ער שהמלכה היתה יוצאת מעצמה, ועוד היה עליו ללוותה כראוי. ובשביל זמן קצר כזה קלקל פעולתו הטובה וראוי הוא לעונש כפול.

והנמשל: כך הוא הענין ביום הקדוש, כל היום צמים ומתפללים, וכשמגיע עת תפילת נעילה בשביל עוד כמה רגעים, כבר ממהרים ונחפזים כדי לגמור התפילה ולרוץ לבתיהם כתינוק הבורח מבית הספר.

למחרת כששבו המתפללים לתפילה שהחלה השכם בבוקר, מצאו את הפריץ עומד על מקומו באותה תנוחה שבה עזבו אותו אתמול. עצם נוכחותו יצרה אוירת התערורית עצומה, וכשנשמעו מעת לעת אנחותיו העמוקות וקולות הבכי שבקעו מתחת לטליתו, הומסו לבבות היהודים הכפריים, ואף פתחו את סכרי דמעוטיהם.

בייחוד הרעישה את כולם בכייתו של הפריץ בכל פעם שהגיעה התפילה לאמירת וידוי, הכאותיו על חזהו בכל 'על חטא' שפירט בפיו נשמעו היטב בכל בית הכנסת. כך עמד היהודי (הפריץ) שבור ורצוץ במשך כל היום, בתפילת שחרית, מוסף ומנחה. בסוף תפילת נעילה היו פניו של היהודי הפריץ חיזרות מחולשה, וכנראה גם מן העומס הנפשי הרב והמרוכז שנשא על עצמו, מרגע שעזב את ביתו וצעד עם הצדיק לבית הכנסת, הוא נראה כמי שאך בקושי ניצב על רגליו. כשהגיע הקהל בתפילת נעילה ל'שמע ישראל', נראה כאילו גייס את כל כוחותיו, הפיזיים והנפשיים, הוא ניגש אל ארון הקודש הפתוח, הכניס את ראשו אל חללו, חיבק בשתי ידיו את ספר התורה וזעק בקול גדול:

"שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד". ופתאום הוציא את ראשו מארון הקודש, הזדקף מלוא קומתו וקרא בכל כוחותיו: "ה' הוא האלוקים" "ה' הוא האלוקים"!!! בכל פעם היה קולו חזק יותר ומרעיש יותר, כאילו חפר בתוך נפשו פנימה בבקשו להשיל מעליה קליפה אחר קליפה, עד אשר יגיע אל עצם הנפש. בפעם השביעית שיצאה מפיו המילה "האלוקים" התמוטט וצנח ארצה ללא רוח חיים.

עוד באותו הלילה הובא לקבר ישראל בעיר הסמוכה, הרב הקדוש רבי לייב שרה'ס בעצמו התעסק בטהרתו וקבורתו ואף אמר קדיש על קברו. מאז היה נוהג רבי לייב לומר בכל שנה ושנה ביום הכיפורים קדיש, לעילוי נשמתו של הפריץ שחזר בתשובה שלמה מעומקא דליבא.

צִין אָדָם לַחֲבֵרוֹ

להרנין לב נרכא בליל

יום הכפורים

בראדין, עירו של ה"חפץ חיים" הקדוש, היה בחור מבוגר מאד, שבשל מחלת ריאה בה לקה לא יכול היה להינשא. ומסופר: ששנה אחת בליל יום הכפורים לאחר אמירת שיר היחוד, עלו כל בני הישיבה על יצועם, ובחור זה נשאר בבית המדרש לבדו, בהיכל הישיבה האפלולי והנטוש. אך הנה הוברר לו כי לא לבדו היה, לפתע ניגש אליו הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א והתיישב לצידו. במתק לשונו החל החפץ חיים להעלות זכרונות מימי קדם ולשוחח עמו על ימי ילדותו ועברו. וסיפר לו הח"ח כיצד התייתם מאביו בגיל עשר, וכיצד גלה לבדו נער יתום צעיר למקום תורה לילנא, כן סיפר כמה נסיונות עברו עליו, הן בגשמיות נסיון עוני ומחסור, והן בהתמודדות כנגד משכילי וילנא, אשר ביקשו למשכו וללכדו ברשתם. בהמשך השיחה סיפר לו החפץ חיים, כיצד הסכים לשידוך עם בתו של אביו חורגו שהיתה גדולה ממנו בשנים, כדי לשמור על שלום הבית בין אמו לבעלה. כך שוחח החפץ חיים לילה שלם עם הבחור העצוב והממורמר, ובמשך כל ליל היום הקדוש, לא השמיע לאזניו ולו מילה אחת של מוסר ודברי תורה, או חרדת הדין, שיחה שהיתה כל כולה דברי ניחומים וחיוזוק. להחיות לב נשבר ונדכה.

להיזהר ביו"ב בין אדם לחבירו
הרה"ק רבי ישראל מסלנט זיע"א אמר: העומד ביום הכפורים אצל החלון, וחוסם את האויר ומקפח ומונע מאחרים מלשאוף אויר צח, ודואג לנוחיותו ולהנאתו העצמית, הריהו גוזל את הרבים.

לדאוג לזולת ביום הקדוש

אחד מתלמידי הגר"א מוילנא זיע"א, רבי אליהו דולרבג שמו, הצטיין בגדלותו בתורה ובעבודת ה', ומידי יום ביומו הקדיש זמן ניכר ללימוד המוסר, לאחר שחזר מוילנא לעיר מולדתו, מצאודו ביום הכפורים לאחר תפילת מוסף ב"הקדש" של הקהילה, כשהוא מגיש מרק לחולים העניים שאין להם דואג, כשנודע הדבר למרא דאתרא, הכריז: "אברך זה מבייש את זקיננו, שכן יותר מכולנו היטיב הוא לדעת כיצד עובדים את הבורא יתברך שמו ביום קדוש זה".

אהבת חברים זוהי

תחילת התשובה

אמר רבי יחזקאל מקוזמיר זיע"א: בשעה שאדם הולך לבית הכנסת בערב יום הכפורים לבוש בקיטל ונרות בידו, אם יאמר לו חברו אנא בוא עמי לטייל ודאגה בליבי אשיחנה, ילך עמו. והטעם כי מה בעצם הולך אדם לעשות ביום הקדוש יום הכיפורים? תשובה. אהבת חברים זוהי תחילת התשובה "ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה

בִּילּוּלָא דִּצְדִיקָא

יום שלישי ט' תשרי

הרה"ק רבי דוד הלוי מסטעפין ב"ר שמואל (תלמיד הבעש"ט - תקע"א)

יום רביעי יום הכיפורים י' תשרי

רב אחאי בריה דרבה בר אבוהו (ד"א-רע"א) הרה"ק רבי משה יצחק (ר' איציקל) מפשעווארסק ב"ר נפתלי (תשל"ז) הרה"ק רבי שמעון נתן נטע ב"ר משה מרדכי מלעלוב (תש"ע)

יום חמישי י"א תשרי

רב טביומי דהוא מר בר רב אשי (ד"א-רכ"ה) רב הונא בריה דמר זוטרא (ד"א-רכ"ז) הרה"ק רבי צבי אריה מאליק ב"ר גדליה (תקע"ב)

יום שישי י"ב תשרי

הרה"ק רבי אברהם המלאך ב"ר דוב בער (תקל"ז) הרה"ק רבי שמואל ב"ר מנחם מענדל המהר"ש מליובאוויטש (תר"מ) הרה"ק רבי יחיאל מיכל ב"ר משה מזוויהל (תרט"ז)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

צְאוּנָה הַלְכוּת

מאת הרה"ג נחליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אדוך" רפורם יוסף הר"ם על המעדים.

רחיצה ביום כיפור

א) אסור לרחוץ ביום הכיפורים, בין בחמין בין בצונן, ואפילו להושיט אצבעו במים אסור. (שו"ע או"ח סימן תרי"ג, סעיף א')
ב) אם היו ידיו, או רגליו, או שאר גופו מלוכלכים בטיט או בצואה, או שנטף דם מחוטמו, מותר לרחצם, שלא אסרו אלא רחיצה של תענוג. (שם)
ג) מי שרחץ בערב יום כיפור סמוך לשקיעה, ונכנס הצום, חייב להתנגב ואין לו להישאר רטוב. (שו"ת להורות נתן, ח"ב סימן מ"ז)
ד) הנוטל ידיו ביום כיפור, צריך לנגב הידיים לאחר הנטילה. (שו"ת משנה הלכות, תנינא, ח"א סימן תנ"ז)